

REVOLUCE V EGYPTĚ

Egypt je jedna ze zemí, kde probíhají „revoluční“ boje, a to jak na politické úrovni, tak zejména na občanské. Tzv. Arabské jaro, jak bývá označována vlna revolucí v zemích severní Afriky a Blízkého východu, začalo v roce 2010 v Tunisku. Rozbuškou událostí se stalo upálení M. Buazíziho před městským úřadem v tuniském městě Sídí Bú Zíd kvůli neuspokojivé životní situaci v zemi.

Následkem této sebevraždy začaly v zemi celostátní protesty, které vedly nejenom ke změně autoritářské vlády v Tunisku, ale například i ke změně vlády v Egyptě. Další protesty se mimo jiné odehrály v Alžírsku, Jemenu, Jordánsku, Bahrajnu, Maroku, Sýrii či Libyi.

V tomto čísle Čtrnáctideníku se zaměříme na průběh egyptské revoluce, následné prezidentské a parlamentní volby, a v neposlední řadě na stručný přehled nejvýznamnějších politických stran v zemi.

PRŮBĚH REVOLUCE V EGYPTĚ

11. února 2011 padl tzv. Mubarakův režim, a to po třítydenních protestech, které začaly 25. ledna 2011 v Káhiře z popudu revolučního hnutí a egyptské armády.

Během egyptské revoluce slíbil tehdejší egyptský prezident Husní Mubárák, který v zemi vládl od roku 1981, že již nebude kandidovat v dalších prezidentských volbách. Tento krok byl však pro opoziční síly nedostačující a krvavé protesty nadále pokračovaly.

Dne 10. února pronesl H. Mubárák svoji řeč, při které opoziční síly již očekávaly jeho rezignaci. To se však nestalo. 11. února se uskutečnily další masové

demonstrace, jejichž následkem bylo převzetí moci Nejvyšší radou ozbrojených sil (dále jen SCAF).

Výkonná moc byla tedy vykonávána SCAF, a to s cílem dovést zemi k demokratickému režimu. SCAF rozpustil Národní shromáždění, H. Mubárák a jeho nejbližší spolupracovníci byli zatčeni, a dále byl rozpouštěn parlament. Faktickým prezidentem se stal předseda SCAF, Muhammad Husajn Tantávi Sulajmán.

Příčinou protestů v Egyptě byly zejména hospodářské reformy, které sice podpořily hospodářský růst, avšak měly negativní dopady na nižší a střední třídu obyvatel. Navíc byl zaznamenán značný růst cen potravin a v zemi taktéž panovala nespokojenost obyvatelstva s vládou, zapříčiněná vysokou korupcí a nedostatkem občanských svobod.¹

PREZIDENTSKÉ VOLBY V ROCE 2012

V květnu roku 2012 se konaly v Egyptě první přímé demokratické prezidentské volby, které vyhrál Muhammad Mursí (bývalý člen Muslimského bratrstva, později předseda Strany svobody a spravedlnosti). Výsledky voleb jsou uvedeny v tabulce níže.

Kandidát	1. kolo	2. kolo
Muhammad Mursí	24,78%	51,73%
Ahmed Shafik	23,66%	48,27%
Hamdeen Sabahi	20,72%	
Abdel Moneim A. Fotouh	17,47%	
Amr Moussa	11,13%	
Muhammad Salim Al-Awa	1,01%	

Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Elections_in_Egypt

¹ HESOVÁ, Zora. Arabské jaro 1: půl roku egyptské revoluce). In: [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/zora-hesova.php?itemid=13883->

Muhammad Mursí však ve funkci setrval pouze do 3. července 2013, kdy byl svržen egyptskou armádou, zejména z důvodu jeho snahy a snahy členů Strany svobody a spravedlnosti (Muslimské bratrstvo) rozšiřovat své pravomoci a hlouběji začlenit islámské právo do politického i společenského života.²

V současné době M. Mursí a další členové Muslimského bratrstva čelí mnoha obviněním za podíl na násilích při protestech v roce 2012.³

OČEKÁVANÉ VOLBY V ROCE 2014

V roce 2014 se budou v Egyptě konat prezidentské a parlamentní volby. Prozatímní egyptský prezident Adlí Mansúr oznámil, že se přímá volba prezidenta bude konat v první polovině dubna. Mezi hlavní kandidáty na post prezidenta patří současný náčelník generálního štábu generál a ministr obrany Gen Abdul Fattah al-Sisi, jenž se zúčastnil svržení bývalého prezidenta Muhammada Mursího.⁴ Dalšími kandidáty jsou například Hamdeen Sabahi, Sami Hafez Anan či Khaled Ali.

Parlamentní volby se budou podle ústavy konat 6 měsíců po posledním konaném referendu, které se uskutečnilo 18. ledna 2014.

V posledních parlamentních volbách do dolní komory (Lidové shromáždění), které se konaly v roce 2012, získala nejvíce hlasů Strana svobody a spravedlnosti (Muslimské bratrstvo), a to 47,2 %. Strana Núr, neboli Strana světla získala 24,3 % hlasů, Nová vafdistická strana získala 7,6 % hlasů, Egyptský blok 6,8 % hlasů a Strana Středu (Al-Wasat) získala 2 % hlasů.⁵

HLAVNÍ EGYPTSKÉ POLITICKÉ STRANY

Strana svobody a spravedlnosti je islamistická strana, která byla založena v roce 2011 Muslimským bratrstvem. Tato pravicová strana podporuje volný trh a rozvoj cestovního ruchu v zemi, jakožto

hlavního zdroje egyptského HDP. Svoboda má však být založena na islámském náboženském právu Šaría. Strana byla založena bývalým prezidentem Muhammadem Mursím.⁶ Současným předsedou strany je Mohamed Saad Tawfik El-Katatni.

Druhou nejsilnější stranou je radikální islamistická **Strana světla**, jež je jednou z dalších politických stran vzniklých v souvislosti s Egyptskou revolucí. Strana věří v uplatňování islámského práva šaría jako hlavního zdroje legislativy. Jejím cílem je zavedení teokracie v zemi. Předsedou strany je Emad Abd al-Ghafour.

Nová vafdistická strana je jedna z tradičních politických stran v zemi. Tato středopravicová nacionalistická strana byla založena v roce 1978. Nová vafdistická strana je nástupnickou stranou Wafd, která vznikla již v roce 1919. Předsedou strany je El-Sayyid el-Badawi.

Do voleb však strany kandidují většinou v koalicih.

ZDROJE

- 1) BBC. *Egypt's Islamist parties win elections to parliament* [online]. 2013 [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16665748>.
- 2) ČTK. *Prezidenta Mursího svrženého pučem přivezli k soudu. Hrozí mu i smrt* [online]. 2013 [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/zima-egyptske-nespokojenosti>.
- 3) Freedom and Justice Party. [online]. [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.fjponline.com/>.
- 4) HESOVÁ, Zora. *Arabské jaro 1: půl roku egyptské revoluce (červenec 2011)*. [online]. 2011 [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/zora-hesova.php?itemid=13883->
- 5) IHNED.CZ. *Otázky a odpovědi: Proč musel odejít egyptský prezident Mursí* [online]. 2013 [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-60194820-otazky-a-odpovedi-proc-musel-odejit-egyptsky-prezident-mursi>.
- 6) WEINFURTER, Jaroslav. *Zima egyptské nespokojenosti?* [online]. 2013 [cit. 2014-02-16]. Dostupné z: <http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/zima-egyptske-nespokojenosti>.

² Dostupné z: <http://www.ustavmezinarodnichvztahu.cz/article/zima-egyptske-nespokojenosti>.

³ Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/52600/prezidenta-mursiho-svrzeneho-pucem-privezli-k-soudu-hrozi-mu-i-smrt.html>.

⁴ Dostupné z: <http://zpravy.ihned.cz/c1-60194820-otazky-a-odpovedi-proc-musel-odejit-egyptsky-prezident-mursi>.

⁵ Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-16665748>.

⁶ Dostupné z: <http://www.fjponline.com/>.

